

WALDEN, FILOSOFIA EN EL CONCRET

Ramon ALCOBERRO

Walden (1854) és un curiós llibre de filosofia sense conceptes, de filosofia que fa una reflexió sobre la vida (pròpia) i no sobre “com cal viure”. Thoreau no convida ningú a viure com ell. Simplement explica com viu. Cadascú ha de trobar la seva via.

Hi ha una recepta per a ser feliç? Difícilment serà feliç qui pretengui reduir la felicitat a concepte. Potser val més pensar en la traducció de la paraula francesa “bonheur” (bona/hora) i buscar una “bona hora”, un moment de plenitud – ni que sigui fugisser – més que no pas una resposta definitiva i inexistent a l’ansietat de viure. Aquesta vindria a ser la proposta de de Thoreau. Més que una prudència aristotèlica o una exigència kantiana, la proposta de Thoreau se situa entre la contemplació i la construcció diària del sentit íntim. Es tracta de viure felicitant-se per la vida cada matí, emmirallant-se en la natura i evitant la negativitat. Per a Thoreau la felicitat no és quelcom que vingui donat o es pugui reduir a fórmula. De cap manera. Com que coneix be prou la naturalesa, evita sempre considerar-la, com havia fet Rousseau, d’una manera moralitzant i falsament ingènua. La felicitat se l’ha de construir cadascú, aprenent a autocentrar-se, a convertir les seves mancances i els inconvenients de la vida en ocasions. Per ser feliç cal trobar allò positiu en el negatiu i aixecar la vida com qui basteix una cabana al bosc, sense preocupar-se de les coses pròpies de la vida mesquina. Diners, honors, reputació, propietats, poder... són coses que no li interessin, superficialitats.

Thoreau va escriure que al nostre temps hi ha professors de filosofia, però no hi ha filòsofs; hi ha gent que construeix conceptes i – sobretot – gent que els dissectiona, però no mestres de vida. Seria fàcil extreure frases del Walden i trobar meditacions que es poden posar en paral·lel a les de Sòcrates, Diògenes, Epicur o Sèneca. Però no és això el que li interessa. Ni tan sols és gens clar que oposi natura a cultura – oposa natura a sofisticació, que és una altra cosa. Ell no promet res; camina i ja n’hi ha prou. Es fa responsable tan sols d’ell mateix.